

สารบัญ

	หน้า
สารบัญ	ก-ข
สารบัญรูปภาพ	ค
สารบัญตาราง	ง-จ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
กรอบแนวคิดในการวิจัย	2
ขอบเขตการวิจัย	3
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
1. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการตีตรา	6
2. แนวทางการดำเนินงานเพื่อลดการตีตราและการเลือกปฏิบัติรวมถึงการส่งเสริมคุ้มครองสิทธิ	8
3. โครงการพัฒนารูปแบบการส่งเสริมสถานบริการสุขภาพที่ปราศจากการตีตราและเลือกปฏิบัติเกี่ยวกับเอชไอวี/เอดส์	12
4. ผลการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการตีตราและเลือกปฏิบัติในสถานบริการสุขภาพในประเทศไทย	15
5. ผลการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการตีตราและเลือกปฏิบัติในสถานบริการสุขภาพในต่างประเทศ	20
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	22
ลักษณะตัวอย่างหรือประชากรที่ทำการศึกษา	22
วิธีดำเนินการวิจัย	27
การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง	31
การวิเคราะห์ข้อมูล	33
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	34
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 1	33
ก. กระบวนการพัฒนาและการดำเนินงานโครงการลดการตีตราและเลือกปฏิบัติในสถานบริการสุขภาพ ในชุดการดำเนินงาน 3 x 4: <i>ข้อสรุปจากการทบทวนเอกสาร และทัศนะของผู้กำหนดนโยบาย</i>	

และผู้พัฒนาหลักสูตร และ/หรือ วิทยากรจากส่วนกลาง	35
ข. กระบวนการพัฒนาและการดำเนินงานโครงการลดการตีตราและเลือกปฏิบัติในสถานบริการสุขภาพ ในชุดการดำเนินงาน 3 x 4: ทักษะของผู้พัฒนาหลักสูตร และ/หรือ วิทยากรจากส่วนกลาง	58
ค. เปรียบเทียบหลักสูตรการส่งเสริมสถานบริการสุขภาพที่ปราศจากการตีตราและการเลือกปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับเอชไอวี/เอดส์ในชุด 3X4 (3*4 PACKAGE) ในรูปแบบ 10 และ 5 กิจกรรม	64
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 2	66
ก. ผลการศึกษาจากการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ	66
ข. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (สถานการณ์การตีตราและเลือกปฏิบัติ และผลลัพธ์ทางคลินิกของโรงพยาบาลที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการลดการตีตราและเลือกปฏิบัติในสถานบริการสุขภาพ)	90
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	96
ตอนที่ 1 สรุปผลการศึกษาและการอภิปรายผลเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1	96
ตอนที่ 2 สรุปผลการศึกษาและการอภิปรายผลเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2	101
ข้อเสนอแนะ	117
1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อการขับเคลื่อนและขยายผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมสถานบริการสุขภาพที่ปราศจากการตีตราและการเลือกปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับเอชไอวี/เอดส์ในชุดการดำเนินงาน 3X4 (3*4 PACKAGE)	117
2. ข้อเสนอแนะในการลดช่องว่างของการดำเนินงานโครงการส่งเสริมสถานบริการสุขภาพที่ปราศจากการตีตราและการเลือกปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับเอชไอวี/เอดส์ในชุดการดำเนินงาน 3X4 (3*4 PACKAGE)	119
เอกสารอ้างอิง	123
ภาคผนวก	125
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	126
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	98
ภาคผนวก ค เอกสารพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่างข้อมูลสำหรับกลุ่มประชากรหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย	141
ภาคผนวก ง ประวัติผู้วิจัย	147

สารบัญรูปภาพ	หน้า
รูปที่ 1 กรอบการดำเนินงานเพื่อลดการติตราและการเลือกปฏิบัติ รวมถึงการส่งเสริมคุ้มครองสิทธิ	9
รูปที่ 2 ความเชื่อมโยงระหว่างแนวคิดหลักการ และทิศทางของยุทธศาสตร์การมุ่งสู่เป้าหมายที่เป็นศูนย์	36
รูปที่ 3 ภาพรวมยุทธศาสตร์แห่งชาติว่าด้วยการยุติปัญหาเอดส์ ปี พ.ศ. 2560 – 2573	38
รูปที่ 4 กรอบการดำเนินงานเพื่อลดการติตราและเลือกปฏิบัติและการส่งเสริมคุ้มครองสิทธิ	42
รูปที่ 5 กรอบการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมสถานบริการสุขภาพที่ปราศจากการติตราและเลือกปฏิบัติ ในชุดการดำเนินงาน 3X4	43
รูปที่ 6 จุดและเหตุผลที่ต้องดำเนินการแทรกแซงเพื่อลดการติตราและเลือกปฏิบัติ	44
รูปที่ 7 พัฒนาการของโครงการส่งเสริมสถานบริการสุขภาพที่ปราศจากการติตราและเลือกปฏิบัติ ในชุดการดำเนินงาน 3X4 (3*4 PACKAGE)	51
รูปที่ 8 กรอบแนวคิดการพัฒนาคุณภาพบริการเพื่อส่งเสริมสถานบริการสุขภาพที่ปราศจากการ ติตราและเลือกปฏิบัติต่อผู้มีเชื้อเอชไอวีและกลุ่มประชากรหลัก	54
รูปที่ 9 กระบวนการพัฒนาคุณภาพบริการเพื่อส่งเสริมสถานบริการสุขภาพที่ปราศจากการติตราและ เลือกปฏิบัติต่อผู้มีเชื้อเอชไอวีและกลุ่มประชากรหลักในระดับโรงพยาบาล	56
รูปที่ 10 สรุปภาพรวมผลการดำเนินงานเพื่อสถานบริการสุขภาพที่ปราศจากการติตราและเลือก ปฏิบัติในชุดการดำเนินงาน 3X4 ของโรงพยาบาล 48 แห่ง ในระยะที่ 2 ช่วงขยายผล ระหว่างปี พ.ศ. 2560-2561	57
รูปที่ 11 ภาพแสดงกระบวนการพัฒนาโครงการลดการติตราและเลือกปฏิบัติในสถานบริการด้วยมาตร การ 3x4 ในระดับส่วนกลาง	64
รูปที่ 12 เปรียบเทียบกิจกรรมในหลักสูตรการส่งเสริมสถานบริการสุขภาพที่ปราศจากการติตราและ การเลือกปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับเอชไอวี/เอดส์ในชุด 3X4 (3*4 PACKAGE) ในรูปแบบ 10 และ 5 กิจกรรม	65
รูปที่ 13 ภาพแสดงผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบจากการเข้าอบรมในหลักสูตร 3 x 4 ของเจ้าหน้าที่ และบุคลากร	69
รูปที่ 14 การมีส่วนร่วม ผลผลิต และผลลัพธ์จากการเข้าอบรมในหลักสูตร 3x4 ของผู้เข้าร่วมกับเชื้อ เอชไอวีในโรงพยาบาลที่เข้าร่วมโครงการฯ	71
รูปที่ 15 การมีส่วนร่วม ผลผลิต และผลลัพธ์จากการเข้าอบรมในหลักสูตร 3x4 ของกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง กับการให้บริการ เช่น แกนนำ NGO แกนนำศูนย์องค์รวม ฯลฯ	72
รูปที่ 16 ภาพรวมการเข้ามามีส่วนร่วม กระบวนการดำเนินงาน รวมทั้งผลผลิต และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ของโรงพยาบาลกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมโครงการฯ	73

ตารางที่ 1	จำนวนโรงพยาบาลที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาคุณภาพเพื่อส่งเสริมสถานบริการสุขภาพ ที่ปราศจากการตีตราและเลือกปฏิบัติต่อผู้มีเชื้อเอชไอวีและกลุ่มประชากรหลัก จำแนกตามเขต ระดับ โรงพยาบาลและรูปแบบกิจกรรมที่ดำเนินการ	27
ตารางที่ 2	รายชื่อโรงพยาบาลกลุ่มตัวอย่างซึ่งเข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการฯ ที่ได้รับการสุ่มเลือกได้	28
ตารางที่ 3	แผนการดำเนินงานการประเมินผลมาตรการลดการตีตราและเลือกปฏิบัติในสถานบริการ สุขภาพของประเทศ	34
ตารางที่ 4	เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงพยาบาลชุมชนในเขตภาคใต้ซึ่งเข้าร่วมและ ไม่เข้าร่วมโครงการฯ	77
ตารางที่ 5	เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงพยาบาลชุมชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการฯ	78
ตารางที่ 6	เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงพยาบาลศูนย์ในเขตภาคเหนือซึ่งเข้าร่วมและ ไม่เข้าร่วมโครงการฯ	79
ตารางที่ 7	เปรียบเทียบความคิดเห็นของทีมแชมป์เปียน/วิทยากรของโรงพยาบาลชุมชนในเขตภาคใต้ ที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการฯ	80
ตารางที่ 8	เปรียบเทียบความคิดเห็นของทีมแชมป์เปียน/วิทยากรของโรงพยาบาลชุมชนในเขตภาค ตะวันออกเฉียงเหนือที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการฯ	81
ตารางที่ 9	เปรียบเทียบความคิดเห็นของทีมแชมป์เปียน/วิทยากรของโรงพยาบาลศูนย์ในเขตภาคเหนือ ที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการฯ	82
ตารางที่ 10	เปรียบเทียบการรับรู้การตีตราและเลือกปฏิบัติของผู้รับบริการคลินิกยาต้านไวรัสใน โรงพยาบาลที่เข้าร่วมโครงการลดการตีตราและเลือกปฏิบัติในสถานบริการสุขภาพ ก่อนการดำเนินงาน (base line) หลังการดำเนินงาน (post intervention) และ ในระยะยาว (long term)	90
ตารางที่ 11	เปรียบเทียบผลการสำรวจการตีตราและเลือกปฏิบัติของผู้ปฏิบัติงานในสถานบริการ สุขภาพในระยะต่าง ๆ ของโรงพยาบาลที่เข้าร่วมโครงการลดการตีตราและเลือกปฏิบัติ ในสถานบริการสุขภาพ และระหว่างโรงพยาบาลที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการฯ	91
ตารางที่ 12	เปรียบเทียบผลการสำรวจการรับรู้การตีตราและเลือกปฏิบัติของผู้รับบริการคลินิก ยาต้านไวรัส ปี พ.ศ. 2562 ระหว่างโรงพยาบาลที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการลด การตีตราและเลือกปฏิบัติในสถานบริการสุขภาพ	92

ตารางที่ 13	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย Clinical Outcomes ในผู้รับบริการคลินิกยาต้านไวรัสของ โรงพยาบาลที่เข้าร่วมโครงการลดการตีตราและเลือกปฏิบัติในสถานบริการสุขภาพ ระหว่างก่อนเริ่มโครงการ หลังดำเนินโครงการเสร็จสิ้น และผลในระยะยาว	93
ตารางที่ 14	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย Clinical Outcomes ระหว่างโรงพยาบาลที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วม โครงการลดการตีตราและเลือกปฏิบัติในสถานบริการสุขภาพ	94
ตารางที่ 15	เปรียบเทียบผลต่างค่าเฉลี่ย Clinical Outcomes ระหว่างโรงพยาบาลที่เข้าร่วมและ ไม่เข้าร่วมโครงการลดการตีตราและเลือกปฏิบัติในสถานบริการสุขภาพ	95